

Lírica grega

Codi: 100398

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis Clàssics	OB	3	2
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Carlos Varias García

Correu electrònic: Carlos.Varias@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És imprescindible haver aprovat l'assignatura *Poesia Èpica Grega Arcaica*, corresponent al segon semestre del 2on curs.

Objectius

L'assignatura s'inclou dins la matèria *Llengua i Literatura Clàssiques*, i és concebuda en continuïtat i com a complement de l'assignatura *Poesia Èpica Grega Arcaica*, que ha estat cursada en el segon quadrimestre del segon curs.

Descripció de l'assignatura (segons el Pla d'Estudis): Serà traduïda i comentada una selecció de poesia lírica grega de l'anomenada època arcaica (segles VII, VI i primeries del V aC), amb atenció especial als poetes elegíacs i iàmbics; hom farà una introducció a la poesia monòdica lèsbia, a Anacreont i a la poesia coral. Els estudiants hauran de llegir en traducció una antologia de la lírica grega.

Objectius formatius: El treball a les classes presencials, les lectures complementàries recomanades i, si s'escau, els seminaris i tutories tenen per finalitat que l'estudiant, en acabar el semestre, adquireixi els objectius següents:

1/ Tenir els coneixements teòrics i tècnics que li permetin la comprensió d'un text de poesia lírica grega, especialment d'un poeta elegíac i d'un iambògraf.

2/ Traduir un text líric grec (especialment elegíac i iàmbic) de 15 a 20 versos en una hora i mitja.

3/ Fer un comentari exegetíc i mètric d'un text de poesia grega (especialment elegíaca i iàmbica) partint de les qüestions proposades pel professor.

4/ Situar un text líric grec dins el seu context històric i literari.

Competències

Estudis Clàssics

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.

- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar l'anàlisi morfosintàctica a la lectura de textos grecs de dificultat progressiva.
2. Comentar un aspecte puntual d'un passatge d'interpretació dubtosa.
3. Contextualitzar en el seu marc cultural el gènere corresponent, la seva gènesi i la seva evolució.
4. Demostrar el coneixement de les tècniques filològiques aplicades als textos antics.
5. Elaborar un comentari gramatical, mètric i de realia d'un text grec del gènere corresponent.
6. Elaborar un comentari sobre l'establiment del text crític i dels detalls de l'aparell crític.
7. Identificar els principals temes del gènere corresponent.

Continguts

1. Introducció a la poesia lírica grega arcaica. L'època arcaica de Grècia (segles VII i VI aC.): canvis econòmics, socials i polítics.- Els gèneres de la poesia lírica arcaica. Mètrica i llenguatge.- Els continguts de la lírica grega.- La difusió i la transmissió dels textos.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, *Historia de la literatura griega*, cap. IV.C: "La lírica temprana.1. Sus orígenes y géneros", pp. 131-134; 2/ F. R. Adrados en J. López Férez (ed.), *Historia de la literatura griega*, cap. V.1: "Lírica griega. Introducción general", pp. 106-116.

2. El iambe. Trets generals. Poetes iàmbics: Arquíloc, Semònídes, Hipònax.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.2: "El yambo", pp. 134-142; 2/ F. R. Adrados, cap. V.2-3: "Elegía y yambo. Generalidades" i "Arquíloco", pp. 117-132; cap. V.6-7: "Semónides" i "Hiponacte", pp.136-144.

Traducció i comentari:

Arquíloc, F 1-5; 13; 19; 30-31; 105; 114 West.

Semònídes, F 1; 7 West.

Hipònax, F 32; 34; 36; 39 West.

3. L'elegia. Trets generals. Poetes elegíacs: Cal·lí, Tirteu, Mimnèrm, Soló i Xenòfanes.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.3-4: "La elegía" i "Solón", pp. 142-153; 2/F. R. Adrados, cap. V.4-5: "Calino" i "Tirteo", pp. 132-136; cap. V.8-9: "Solón" i "Mimnermo", pp. 144-154.

Traducció i comentari:

Cal·lí, F 1 Gentili-Prato.

Tirteu, F 6-7; 8 Gentili-Prato.

Mimnerm, F 5; 7-8 Gentili-Prato.

Soló, F 1-3; 30 Gentili-Prato.

Xenòfanes, F 1-2 Gentili-Prato.

4. Els corpora elegíacs. Teognis i la Col·lecció Teognídia.- L'epigrama.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap.IV.G.1-2: "Teognis" i "El epigrama y el escolio", pp. 195-201; 2/ F. R. Adrados, cap. V.10-11: "Teognis y la Colección Teognidea" i "Epigrama", pp. 155-167.

Traducció i comentari:

Teognis 1-38, 53-68, 133-142, 1135-1150 West

5. La monòdia lèsbia. Alceu i el seu cercle polític.- Safo i el seu cercle de dones.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.5: "El canto lesbio" p. 153-174; 2/ F. R. Adrados, cap. VII: "Monodia", pp. 185-200.

6. Introducció a la lírica coral i Anacreont. Alcma i els cors femenins espartans.- La renovació de la lírica coral: Estesícor.- Íbic de Règion.- La poesia monòdica i convival d'Anacreont.- L'esplendor de la lírica coral: Simònides, Baquilides, Píndar.- Dones poetes: Corinna, Mirtis, Telesíl·la, Praxíl·la.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.6: "El canto coral", pp. 174-180; cap. IV.G.3-5: "Anacreonte", "Lírica de la madre patria" i "Lírica coral", pp. 201-235; 2/ F. R. Adrados, cap. VI: "Lírica arcaica coral", pp. 168-184; cap. VII.4-5: "Anacreonte" i "Escolios", pp. 200-205; 3/ E. Suárez de la Torre en J. A. López Férrez (ed.), Historia de la literatura griega, cap. VIII: "Lírica coral", pp. 206-242.

Metodologia

Les classes presencials seran eminentment pràctiques. El professor dedicarà temps a:

1. Llegir, traduir i comentar la selecció de textos proposada.
2. Proporcionar als estudiants mecanismes que els permetin augmentar progressivament el volum de text traduït.
3. Corregir els textos traduïts diàriament pels estudiants, individualment o en grup.
4. Comentar el contingut lingüístic, literari i sociocultural dels textos traduïts, amb èmfasi singular als aspectes relatius a la seva tradició posterior.
5. Explicar continguts que ajudin a contextualitzar el text.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur diàriament el text proposat per a la traducció i el comentari.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Control de la lectura obligatòria	1,5	0,06	
Exposició dels continguts teòrics de l'assignatura	9	0,36	3, 6

Exàmens parcials de traducció	4,5	0,18	4
Realització d'exercicis de traducció i comentari	30	1,2	1, 2
Tipus: Supervisades			
Consulta i lectura de bibliografia complementària	15,5	0,62	3, 4, 7
Traduccions supervisades	10	0,4	
Tutories programades (x 3)	4,5	0,18	6
Tipus: Autònomes			
Lectura d'una antologia de la lírica grega	15	0,6	7
Realització d'exercicis i traduccions	60	2,4	1, 6

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà prenent com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És molt important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i valoració dels exercicis, traduccions i qüestions diverses proposades a classe en els terminis establerts pel professor, per tal de demostrar la comprensió i aplicació dels continguts explicats pel professor (20%).

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació, una d'elles un dels tres exàmens de textos, no podrà renunciar a ser avaluat; en altres paraules, no tindrà un "No avaluable" com a qualificació final.

És requisit imprescindible treure una nota mínima de 4 en cadascuna de les activitats d'avaluació per fer la mitjana ponderada de totes les notes que conformen la qualificació final, mitjana que ha d'arribar a 5 per aprovar l'assignatura. A la recuperació, només es podran presentar els estudiants que tinguin suspès algun examen o el control de lectura amb una nota inferior a 4, o bé no hagin arribat a 5 en la mitjana ponderada. Només es podrà recuperar, com a màxim, la nota de dos exàmens de textos o la d'un examen de text i el control de lectura. La nota màxima final de qualsevol examen de recuperació serà 5.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Control de lectura del llibre: E. Suárez de la Torre, Antología de la lírica griega arcaica	10%	0	0	3, 7
Examen de traducció amb diccionari i comentari mètric i literari de textos no traduïts a classe (1er parcial)	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Examen de traducció amb diccionari i comentari mètric i literari de textos no traduïts a classe (2on parcial)	25%	0	0	1, 3, 6
Examen de traducció sense diccionari i comentari literari i sociocultural de textos traduïts a classe	20%	0	0	5, 7
Resolució d'exercicis del treball diari a classe	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6,

Bibliografia

Bibliografia bàsica:

A. Lesky, *Historia de la literatura griega*, Madrid: Gredos 1969.

J. A. López Férez (ed.), *Historia de la literatura griega*, Madrid: Cátedra 1988.

Edicions de textos grecs:

- *The Cambridge Companion to Greek Lyric* (recurs electrònic).
- F. R. Adrados, *Líricos griegos. Elegíacos y yambógrafos arcaicos (siglos VII-V a. C.)*, Madrid 2010.
- B. Gentili; C. Prato, *Poetae elegiaci. Testimonia et fragmenta. Pars I*, Leipzig 1988.
- M. L. West, *Delectus ex Iambis et Elegis Graecis*, Oxford 1980.
- M. L. West, *Iambi et Elegi Graeci ante Alexandrum Cantati*, I-II, Oxford 1972.
- D. L. Page, *Lyrica graeca selecta*, Oxford 1968.

Traduccions de textos grecs:

- F. R. Adrados, *Lírica griega arcaica: poemas corales y monódicos, 700-300 a. C.*, Madrid 1980.
- M. Balasch, *Lírica grega arcaica*, Igualada 1963.
- M. Balasch, *Píndar. Epinícis. Odes triomfals de l'olimpisme clàssic. Obra completa*, Barcelona 1987
- A. Bernabé; H. Rodríguez Somolinos, *Poetisas griegas*, Madrid 1994.
- J. Ferraté, *Líricos griegos arcaicos*, Barcelona 1968.
- C. García Gual, *Antología de la poesía lírica griega (siglos VII-IV a. C.)*, Madrid 1983.
- E. Suárez de la Torre, *Antología de la lírica griega arcaica*, Madrid 2002 [lectura obligatòria].
- E. Suárez de la Torre, *Píndaro. Obra completa*, Madrid 1988.
- E. Suárez de la Torre, *Yambógrafos griegos*, Madrid 2002.
- E. Suárez de la Torre, *Elegíacos griegos*, Madrid 2012.

Diccionaris:

- A. Bailly, *Dictionnaire Grec-Français*, Paris 1963²⁶.
- H. G. Liddell; R. Scott; H. S. Jones, *A Greek-English Lexicon*, Oxford 1996 (with a revised supplement).

Breu bibliografia complementària:

- *Lustrum* 31-36 (1989-1994): repertoris bibliogràfics crítics dels autors lírics grecs.
- F. R. Adrados, *Orígenes de la lírica griega*, Madrid 1976.
- F. R. Adrados, *El mundo de la lírica griega antigua*, Madrid 1981.

- F. R. Adrados, *Sociedad, amor y poesía en la Grecia antigua*, Madrid 1995.
- M. Brioso; A. Villarrubia (eds.), *Consideraciones en torno al amor en la literatura de la Grecia antigua*, Sevilla 2000.
- Margalida Capellà i Soler, *Poetes gregues antigues*, Barcelona 2004.
- F. J. Cuartero, "El simposi com a àmbit literari", en *Homenatge a Josep Alsina. Actes del Xè Simposi de la Secció Catalana de la SEEC (Tarragona, 28 a 30 de novembre de 1990)*, vol. I, Tarragona 1992, pp. 121-145.
- H. Fränkel, *Poesía y Filosofía de la Grecia Arcaica. Una historia de la épica, la lírica y la prosa griegas hasta la mitad del siglo quinto*, Madrid 1993 [trad. de l'original alemany].
- B. Gentili, *Poesía y público en la Grecia antigua*, Barcelona 1996.
- F. J. Gómez Espelosín, "La lírica arcaica como fuente histórica: condicionantes y perspectivas", *Estudios Clásicos* 94 (1988), pp. 7-22.
- A. Guzmán Guerra, *Manual de métrica griega*, Madrid 1997.
- C. Miralles, "El yambo", *Estudios Clásicos* 90 (1986), pp. 11-25.
- C. Miralles, "La lírica griega arcaica", en *Actas del VII Congreso Español de Estudios Clásicos (Madrid, 20-24 de abril de 1987)*, vol. II, Madrid 1989, pp. 17-42.
- C. O. Pavese, *Tradizioni e generi poetici della Grecia arcaica*, Roma 1972.
- J. Pòrtulas, "Poetas míticos de Grecia", en *Actas del X Congreso Español de Estudios Clásicos (Alcalá de Henares, 21-25 de septiembre de 1999)*, vol. I, Madrid 2002, pp. 289-312.
- E. Suárez de la Torre, "Religión griega y lírica arcaica", en *Actas del VIII Congreso Español de Estudios Clásicos (Madrid, 23 al 28 de septiembre de 1991)*, vol. II, Madrid 1994, pp. 33-79.
- M. L. West, *Studies in Greek Elegy and Iambus*, Berlín-New York 1974.
- M. L. West, *Greek Metre*, Oxford 1982.